Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ВАРНА

УТВЪРДИЛ:

АНДРИЯНА АНДРЕЕВА
Областен управител на област
с административен център Варна

ПРОТОКОЛ №1 / 27.06.2025 г.

от съвместно заседание на областен съвет по условия на труд(ОСУТ) и областен съвет за тристранно сътрудничество (ОСТС) за област Варна, свикано с писмо на Областния управител.

Днес, 27.06.2025г. в 10.30 часа в сградата на Областна администрация на гр. Варна се проведе съвместно заседание на ОСУТ и ОСТС по предварителен проект на дневен ред, както следва:

1. **Обсъждане на мерки за облекчаване на достъпа на граждани от трети страни до пазара на труда в България**
2. **Влияние на навлизането на изкуствения интелект върху пазара на труда и необходимост от преквалификация на работната сила**
3. **Подготовка на бизнеса и работниците в региона за предстоящото въвеждане на еврото като национална валута**
4. **Разни**

Гости на срещата присъстваха началникът на кабинета на министъра на труда и социалната политика – г-жа Зорница Василева и проф. Бистра Василева, зам.-ректор по научни изследвания, иновации и развитие на кадрите в Икономически университет-Варна. В дискусиите активно участие взеха представители на академичните среди, браншовите организации, синдикатите, Бюро по труда-Варна, Регионална дирекция за социално подпомагане – Варна и Инспекция по труда – Варна.

Заседанието бе открито от г-жа **Айрие Ибрямова – зам.областен управител**, която отправи приветствие към участниците във форума:

Уважаеми дами и господа,
Поздравявам ви с „Добре дошли“ на днешното съвместно заседание на Областния съвет по условия на труд и Областния съвет за тристранно сътрудничество. Събираме се в момент на важни социални и икономически предизвикателства, които изискват активен диалог, отговорност и съгласувани усилия. Днешната среща е израз на нашата ангажираност към подобряване на трудовите условия, социалната справедливост и устойчивото развитие на региона.
Днес сред нас е проф. Андрияна Андреева – Областен управител на област Варна и специалния гост – г-жа Зорница Василева, началник на кабинета на министъра на труда и социалната политика. Г-жа Василева има дългогодишен опит в областта на социалната политика, стратегическото планиране и междуинституционалната координация. Нейното присъствие тук е знак за ангажираността на министерството към темите, които

обсъждаме, и подкрепа за съвместната ни работа на регионално ниво. Благодарим ѝ за участието и за готовността да бъде част от днешния диалог. Пожелавам ползотворна и конструктивна работа на всички! Давам думата на проф. Андрияна Андреева – Областен управител на област Варна.

Проф. Андрияна Андреева благодари още веднъж за присъствието и ангажираността към въпросите, които подлежат на обсъждане от членовете на двата съвета, изказа благодарност за подкрепата от МТСП и подчерта, че чрез съвместното заседание даваме една перспектива за динамичните времена , в които живеем. Областния управител представи проф. Бистра Василева, зам.-ректор по научни изследвания, иновации и развитие на кадрите в Икономически университет-Варна, която в края на срещата презентира „Референтните бюджети: новия език на социалната справедливост“, пилотен проект, който ще обхване град Варна.

Г-жа Зорница Василева благодари на министъра на труда и социалната политика г-н Борислав Гуцанов за възможността да го представлява на заседанието и изрази своята удовлетвореност да присъства на форума.

По точка 1: Достъпа на граждани от трети страни до пазара на труда в България

Резюме на г-жа Айрие Ибрямова:

Наскоро публикувани данни от Агенцията по заетостта показаха, че и в началото на 2025 г. пазарът на труда в България продължава да показва значително търсене на кадри в няколко ключови сектора. Най-търсените специалисти с професионална квалификация включват: машинни оператори, шивачи, готвачи. При специалистите с висше образование или правоспособност, най-голям дефицит се наблюдава при: медицински сестри, лекари, учители.

Тези данни показват продължаващото търсене на квалифицирани кадри в индустрията, здравеопазването и образованието. Сезонни работници се търсят в селското стопанство и туристическия сектор, а кадри не достигат и в търговията и услугите. Пазарът много се отвори за различна работна сила и определено търсенето на кадри от други националности стои на дневен ред. Трудовата заетост на чужденци, граждани на трети страни, в Република България е регламентирана в Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ), Правилника за прилагане на ЗТМТМ (ППЗТМТМ), Закон за чужденците в Република България (ЗЧРБ) и Правилника за прилагане на ЗЧРБ. На гражданин на трета държава се разрешава достъп до пазара на труда, при определени условия.

Г-жа Зорница Василева - По отношение на това какви действия предприема законодателната власт за ускоряване и облекчаване на процедурите по достъп на граждани от трети страни до пазара на труда тя посочи, че само за четири месеца в страната са пристигнали повече работници от трети страни, отколкото за цялата изминала 2024-а година. Създадена е работна група по предложение на министър Караджов, за да се оптимизира още повече процеса и да се облекчат процедурите на издаване на визи на работниците от трети страни. Тя отбеляза, че от една страна стои проблемът с кадрите от трети страни , а от друга, този с младежката безработица, по данни от БАН близо 200 хил. младежи нито учат, нито работят и е много важно да се мисли и работи в посока как те да бъдат приобщени. Разгледани бяха конкретни подходи за активирането им чрез обучения, стажове и програми за подкрепа.

Участниците обсъдиха и важната тема за предоставянето на социални услуги за възрастни хора, като беше подчертана нуждата от изграждането на специализирани центрове, които да осигуряват адекватна грижа и подкрепа за тази уязвима група. В тази връзка бе посочена и необходимостта от подготвени кадри, които да се грижат за хората, които ще бъдат настанени в тези центрове.

Г-жа Бистра Василева взе отношение по темата, свързана със студентски стажове и практики. Тя представи и проект, по който работи, а именно този за изработване на референтни бюджети в България, който ще обхване гр. Варна. Проектът ще в с фокус

върху четири типа домакинства: сам човек, самотен родител с дете, двойка без деца и двойка с дете. Ще се използват комбинация от методи- разговори с хора, анкети и мнения на експерти, за да се разбере колко реално струва един достоен живот в гр. Варна. Проектът има за цел не само да създаде точна и полезна методология, но и да ангажира местната общност, да помогне на институциите да вземат по-добри решения и да създаде основа за разширение в други части на страната.

По време на дискусията, в която активно участие взеха всички присъстващи, бе отбелязано, че чуждестранните работници идват за определен период от време и след това си тръгват и използват страната ни като път към Европа. В тази връзка участниците във форума се обединиха около тезата, че е необходимо усилията да бъдат насочени към това да приобщим младежите и да върнем българите, които към момента са избрали да живеят и работят в чужбина. По време на форума участниците обсъдиха възможностите за по-ранното включване на младите хора в пазара на труда чрез въвеждане на практики и стажове още в по-ниските класове на училищното образование. Целта е да се изградят трудови навици у подрастващите и да се осигури по-добра подготовка за реалната работна среда.

Беше подчертано, че недостигът на работна ръка в България ще става все по-осезаем поради демографските тенденции и застаряващото население. В тази връзка се акцентира върху необходимостта от целенасочени политики и мерки за задържане и мотивиране на младите хора в страната. Участниците обърнаха внимание и на негативното въздействие на сивата икономика върху трудовия пазар. Предложено бе провеждането на информационни кампании, насочени към повишаване на информираността относно рисковете от работа в неформалния сектор и ползите от легалната заетост.

Социалните партньори отбелязаха, че много млади хора са разочаровани от предлаганите условия на труд и настояха за изработването на минимални стандарти за всяка професия, които да гарантират справедливи и достойни условия на труд.

Посочено бе и предизвикателството, свързано с възможната загуба на средства по Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), породена от години на управленско безвремие. Участниците изразиха признателност към усилията на служителите от различни министерства, благодарение на които средствата бяха спасени и ще бъдат насочени към ключови програми за обучение, квалификация и развитие на икономиката.

По точка 2: Влияние на навлизането на изкуствения интелект върху пазара на труда и необходимост от преквалификация на работната сила

В началото на дискусията бе отбелязано, че навлизането на изкуствения интелект (ИИ) води до съществени трансформации на пазара на труда. Автоматизацията и алгоритмите, управлявани от ИИ, променят начина, по който се изпълняват редица професии, като същевременно създават нови изисквания към уменията на работещите. Секторите, които се очаква да бъдат най-силно засегнати, включват:

- **Производство и логистика** – автоматизацията на рутинни задачи намалява нуждата от човешка работна ръка.
- **Административни и офис дейности** – ИИ замества част от работата, свързана с обработка на данни и документи.
- **ИТ и високотехнологични сектори** – очаква се ръст на заетостта, особено за специалисти по разработка, етика и управление на ИИ.
- **Образование и здравеопазване** – ще се търсят нови роли, свързани с прилагането на ИИ в персонализираното обучение и диагностика.

Бе посочено, че е отчетена е необходимостта от формиране на политики за защита на работниците, чиято работа е застрашена от автоматизация, обсъждат се и етичните аспекти на ИИ и въздействието му върху работната среда, както и стратегии за адаптация на работната сила, включително стимули за обучение и мобилност. Отбелязано бе, че ефективният социален диалог между правителства, работодатели и синдикати е от съществено значение за плавния преход.

По точка 3: Подготовка на бизнеса и работниците в региона за предстоящото въвеждане на еврото като национална валута в България

Въвеждането на еврото в България ще представлява една от най-значимите икономически промени в последните десетилетия. Успешният преход изисква сериозна предварителна подготовка на местния бизнес и работниците във всички региони на страната, с акцент върху информираност, обучение и координация между институциите. Участниците се обединиха около тезата, че водеща роля ще имат информационните кампании, които целят да разяснят на бизнеса основните стъпки по преминаване към еврото – как ще се извършва двойното обозначаване на цените, как ще се осъществява счетоводното и касовото превалутиране, както и кои са ключовите срокове. Синдикатите, работодателските организации и местните власти имат ключова роля в процеса на подготовка. Те трябва да участват активно в диалога с централната власт, да информират членовете си и да следят за справедливо прилагане на преходните механизми. Съвместните усилия ще бъдат от решаващо значение за минимизиране на рисковете и осигуряване на обществено доверие в процеса.

В заключение експертите се обединиха около идеята, че чрез провеждането на допълнителни форуми и с общи усилия могат да бъдат посрещнати предизвикателствата пред пазара на труда в региона.

След изчерпване на дневния ред, В края на заседанието г-жа Ибрямова благодари на всички за активното участие, за професионализма и за готовността да работим заедно в името на един по-сигурен, справедлив и подготвен за бъдещето трудов пазар.

Приложение: присъствен лист;

Изготвил Протокола:
Виктория Атанасова
Секретар на ОСУТ
Даниела Стойчева
Секретар на ОСТС

Съгласувал: .....
Айрие Ибрямова
Заместник областен управител на област с административен център Варна
Председател на заседанието